

MIKÄ PITÄÄ TUKIHENKILÖN VAPAAEHTOISTYÖSSÄ NUOREN TUKENA

Susanna Laaksonen,
Opinnäytetyö, syksy 2011
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
DIAK Länsi, Pori
Diakonisenhoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitaja (AMK)+diakonissan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Laaksonen, Susanna. Mikä pitää tukihenkilön vapaaehtoistyössä nuoren tukena. Pori, syksy 2011,1 liite. 35 sivua.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Länsi, Pori. Hoitoalan koulutusohjelma, Diakonisen hoitotyön suuntautumisvaihtoehto, sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu tutkinto, Sairaanhoidaja (AMK) + diakonissan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia vapaaehtoisen tukihenkilön motiivia sitoutua nuoren tukisuhteeseen. Aineiston keruuseen käytettiin apuna, MLL:n Satakunnan piirin Satakunnan lasten ja nuorten tukihenkilötoiminnan kehittämishankkeessa olevia tukihenkilöitä. Kohderyhmältä pyydettiin vapaamuotoinen tarina siitä, miksi he olivat pysyneet tukihenkilöinä ja mitä he kokivat saaneensa vapaaehtoisena tukihenkilönä toimimisesta.

Tutkimuksen tarinoiden analysointiin on käytetty teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, jossa fenomenologinen näkökulma. Tutkimus on laadullinen.

Tutkimusaineistosta poimittiin lauseita ja sanoja jotka liittyivät motivaatioteoriaan, jotka ryhmiteltiin erilaisiin motivaatioita ilmaiseviin ryhmiin sisällönanalyysin avulla. Tutkimuksen tuloksia peilattiin motivaatioteoriaan.

Pääasialliseksi motivaatioperusteeksi tutkimuksessa nousi nuoren auttaminen lähimmäisenrakkaudesta ja oman tarpeellisuuden sekä onnistumisen kokemukset. Tukisuhteiden pituus osoittautui myös tärkeäksi tekijäksi haastateltujen motivaatioon jatkaa tukisuhdetta.

Avainsanat: motivaatio, vapaaehtoistyö, nuoret, lähimmäisenrakkaus, kvalitatiivinen tutkimus.

ABSTRACT

Laaksonen, Susanna. What keeps Volunteers to Mentor Young People to support. 35 p., 1 appendix. Language: Finnish. Pori, Autumn 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option in Diaconal Nursing. Degree: Nurse + Deaconess.

The aim of the thesis was to study what motivated voluntary young support persons to engage themselves with support relationships. The material was collected with the help of support persons who participated in a project to advance children's and youngsters' lay-helper system arranged by Mannerheim League for Child Welfare Satakunta District.

The target group was asked to write free-form stories about why they had stayed in support relationships and what they felt to have gotten by acting as voluntary support persons.

The stories were analyzed using theory-content analysis, which had a phenomenological point of view. The study was qualitative.

The research material was selected phrases and words related to the theory of motivation, which are grouped into different motivations of for indicating groups using content analysis. The study results were mirrored motivation theory.

According to the study results, helping young people for love of their neighbours and also to experience being needed and successful motivated the most,. Long support relationships proved to be an important factor of the interviewees' motivation to continue voluntary work.

Keywords: motivation, voluntary work, youngsters, charity, A qualitative study

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	5
2 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ.....	7
2.1 Toiminta.....	10
3 MOTIVAATIOTEORIA.....	11
3.1 Yleistä motivaatioteoriaa.....	11
3.2 Vapaaehtoistyön motivaatio.....	14
4 AINEISTON KERUU – JA ANALYYSIMENETELMÄT.....	16
4.1 Aineiston keruu.....	16
4.2 Tutkimuksen analyysimenetelmä.....	16
4.3 Tutkimusaineisto ja tutkimuksen tavoite.....	18
5 TUTKIMUKSEN TULOKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ.....	19
5.1 Mikä motivoi vapaaehtoisen pysymään nuoren tukihenkilönä.....	19
5.1.1 Mitä tukihenkilö saa tukihenkilötoiminnasta itselleen?.....	20
5.1.2 Mikä siinä palkitsee niin paljon, että sitä jatkaa?.....	21
5.1.3 Millä tavoin itse koet tukihenkilönä auttavasi tuettavaa nuorta?.....	23
5.2 Johtopäätöksiä.....	24
6 LÄHIMMÄISENRAKKAUS.....	26
7 POHDINTA.....	29
LIITE 1.....	35

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee ehkäisevässä mielessä tapahtuvaa nuorten tukemista, vapaaehtoistyön avulla ja siinä erityisesti motivaatiota. Pyrkimyksenä oli kartoittaa niitä asioita, jotka pitävät vapaaehtoisen suhteessa tukinuoreensa. Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi itselleni erittäin mieluisan ja tärkeäksi kokemani aiheen. Olen myös itse toiminut tukihenkilönä nuorelle sekä käynyt koulutuksen joka siihen vaadittiin.

Yhteistyökumppanina tässä työssä ovat MLL: n Satakunnan piirin SATUKE -hanke eli Satakunnan lasten ja nuorten tukihenkilötoiminnan kehittämishanke (2008–2011). Hankkeesta projektityöntekijä Jaana Hietakangas ja muut SATUKE – hankkeen kanssa toimivat työntekijät ovat olleet tukenani sekä yhteyshenkilöinä SATUKE- hankkeen taholta. Yhteistyökumppanit toivoivat tutkimusta siitä mikä sitouttaa tukihenkilöksi ryhtyvän tukihenkilön toimintaan.

Mukaan lähtemisen motiiveja on tutkittu paljon. Opinnäytetyöstä toivottiin tutkimusta siitä mikä ylläpitää motivaatiota toimia tukihenkilönä. Tutkimuksen päämääränä oli tutkia niitä ajatuksia, joita ei ehkä niin helposti tuoda julki. Tavoitteena tällä tutkimuksella oli selvittää, mikä sitouttaa tukihenkilön jatkamaan tukihenkilönä. Tutkimuskysymys on siis; ”Mikä saa olemaan vapaaehtoinen tukihenkilö?” Tämän alakysymyksenä: ”Mitä tukihenkilö saa tukihenkilötoiminnasta itselleen? Mikä siinä palkitsee niin paljon, että sitä jatkaa? Millä tavoin itse koet tukihenkilönä auttavasi tuettavaa nuorta?”

Tukihenkilötoiminnan sisältöä on tutkittu ja sitä ymmärretään paremmin, mutta mikä merkitys toiminnalla on tukihenkilölle. Vapaaehtoistyö sekä vapaaehtoiset auttavat tahot kuuluvat yhtenä suurena osana myös seurakuntatyöhön ja diakoniatyöhön yhteistyökumppaneina. Sen koen tukevan diakonisenhoitotyön

kehittämisen puolta tässä tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa vapaaehtoiset ovat kuitenkin MLL:n kautta, ei seurakunnan kautta.

Teoriapohjana tässä tutkimuksessa olen käyttänyt motivaatioteorioita, jotka nousivat keskeisenä esiin aineiston analyysissä. Teoria kulki analysoinnin aikana tulosten rinnalla, näin ollen tutkimus oli aineistolähtöinen. Ensin avasin tietoa tutkimusympäristöstä ja yhteistyökumppanista sekä yleistä tietoa motivaatiosta ja siihen liittyvästä teoretiedosta.

2 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ

Satakunnan lasten ja nuorten tukihenkilötoiminnan kehittämishanke eli SATUKE oli Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan Piirissä toimiva hanke vuosille 2008 – 2011. Rahoittajina SATUKE hankkeessa olivat raha-automaattiyhdistys sekä Satakunnan alueen eri kunnat. Hankkeen tavoitteena oli kehittää vapaaehtoistyöhön perustuvaa tukihenkilötoimintaa, jonka kohderyhmänä olivat 7 - 20 vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin kuuluva ryhmä. Hanke toimi varhaisen puuttumisen näkökulmasta osana lastensuojelun avo- ja jälkihuoltoa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

Lastensuojelulaissa on säädetty, että sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen pitää tarvittaessa järjestää lastensuojelun avohuollon tukitoimena lapselle tukihenkilö tai -perhe. On todettu että kun vanhemmuus on perheessä jostain syystä puutteellista, korostuu silloin perheen ulkopuolisen aikuisen merkitys lapsen tai nuoren tukevana sosiaalisena vanhempana. Myös nykypäivän lapset tarvitsevat kasvunsa tueksi välittävää aikuista. Myös joku muu kuin lapsen oma vanhempi voi toimia oheisvanhempana. Oheisvanhemman on hyvä kuitenkin olla tuttu ja turvallinen välittävä aikuinen. (Lastensuojelulaki, 2007; Lämsä 2009,31 – 32.)

Lapsen kehityksen kannalta paras ympäristö on sellainen jossa hän saa turvallisen ja hyväksyvän perushoidon, häntä suojellaan vääriä ja liiallisilta ärsykkeiltä. Kasvatuksen tulee tarjota riittävästi virikkeitä ja auttaa lasta olemaan vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Sosiaalinen verkosto ja erityisesti perhe ja ympäröivä laajennettu perhe voi olla lapsen turvana silloin kun vanhempien kyky olla vanhempi on heikentynyt tai riittämätön. Lapsi tarvitsee hyväksyvää tukea, hyvää suhdetta joko yhteen tai useampaan aikuiseseen ihmiseen. Tämän tuen ja suojan voi tarjota myös vanhempien sijaan

joku muu aikuinen, joka myötätuntoisesti näkee lapsen. Tällaisen tuen puute altistaa lapsen tai nuoren psyykkisille ongelmille kuten muun muassa masennukselle. Turvallisen aikuisen tukea vaille jääneet lapset ovat myös alttiimpia joutumaan häiriintyneiden aikuisten huomion kohteeksi. (Poiijula 2007, 148 – 149.)

Tavoitteena tukihenkilötoiminnassa on oikea-aikainen ja suunnitelmallinen lasten ja nuorten avun ja tuen tarpeen selvittäminen sekä jo annettavan tuen vaikuttavuus. Matalankynnyksen työmuotona tukihenkilötoiminta vastaa varhaisen puuttumisen tarpeisiin. Tukisuhteita organisoii MLL:n Satakunnan piirin SATUKE - hanke yhteistyössä Satakunnan alueen muiden viranomaisten kanssa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

Hanke vastaa vapaaehtoisen tukihenkilön asianmukaisesta peruskoulutuksesta, tukihenkilöiden ammatillisesta ryhmä- ja yksilönohjauksesta, jatkokoulutuksien järjestämisestä tukihenkilöille sekä tukihenkilöiden virkistystoiminnasta ja motivoinnista. Hanke myös on vastuussa tukihenkilöiden soveltuvuudesta lasten- ja nuorten tukihenkilöksi, tukisuhteiden kuulumisten asianmukaisesta raportoinnista asianomaisille viranomaisille, tukisuhteiden suunnitelmallisuudesta, aloituksista, väliarvioinneista ja päätöksistä lisäksi hanke on yhteistyössä asianomaisten viranomaisten kanssa. Laajempaan tavoitteena hankkeella ovat tukihenkilötoiminnan käytäntöjen yhtenäistäminen Satakunnan alueella sekä tukihenkilötoiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

Tukihenkilön tavoite on tarjota lapselle tai nuorelle aikuisen aikaa, tukea sekä ohjata ja kannustaa nuorta. Tukisuhde lapsen tai nuoren ja tukihenkilön välillä solmitaan perheen sosiaalityöntekijän tai kouluterveydenhoitajan aloitteesta. Tukisuhde solmitaan yleensä vuoden mittaiseksi tarpeen mukaan. Se voidaan myös purkaa tai sitä jatkaa tarpeen mukaan. MLL:n Satakunnan piirin

vapaaehtoinen lasten ja nuorten tukihenkilö on turvallinen aikuinen, joka viettää lapsen tai nuoren kanssa aikaa keskimäärin kolme kertaa kuukaudessa muutaman tunnin kerrallaan. Tukihenkilötoiminta vastaa tuettavan ja hänen perheensä tarpeisiin ja tukisuhde perustuu perheen ja sosiaalityön asettamiin tavoitteisiin. Tukihenkilö sopii yhdessä tuettavan nuoren ja hänen huoltajansa kanssa tukisuhteen toiminnan luonteen ja tapaamisajankohdat. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

2.1 Toiminta

Vapaaehtoistoiminta Mannerheimin lastensuojeluliitossa (MLL), on pääasiassa ennaltaehkäisevää työtä. Tavoitteena MLL:lla on tarjota sen piirissä oleville lapsille hyvä ja onnellinen lapsuus. Vapaaehtoistoiminta on palkatonta, omasta halusta lähtevää, osallistujien ehdoin tapahtuvaa toimintaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi. MLL:ssa vapaaehtoisena toimivat saavat toimintansa tueksi siihen tarvittavaa koulutusta ja ohjausta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

Tukisuhde lapsen tai nuoren ja tukihenkilön välillä solmitaan perheen sosiaalityöntekijän tai kouluterveydenhoitajan aloitteesta. Tukihenkilölle korvataan raportointia vastaan tukisuhteen toiminnasta aiheutuvia pieniä kuluja, kuten uimalippuja, elokuvalippuja tai muita sen kaltaisia menoja. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2011.)

3 MOTIVAATIOTEORIA

3.1 Yleistä motivaatioteoriaa

Motivaatio yksinkertaisesti sanana tarkoittaa syytä miksi joku toimii tietyllä tavalla. Kuitenkin motivaation tarkoitus on laajempi käsite ja ilmiönä abstrakti. Se vaikuttaa jatkuvasti joka puolella ihmisten ympärillä sekä toisaalta se on ihmisessä sisään rakennettuna. Koska motivaatio vaikuttaa niin paljon ihmisen käyttäytymiseen ja tekemiseen tiedostamattomana tai tiedostettuna, on aihetta tutkittu paljon. Kaikilla ihmisillä on oma käsityksensä motivaatiosta sekä siitä mitä tai mikä se on. Teoreettisesti motivaation käsitteen tarkastelu on paljon vaikeampaa kuin pelkän sanan tarkoituksen määrittely. Sitä on kuitenkin välttämätön teoreettisesti tarkastella, jotta voitaisiin selittää yleisesti ihmisten toimintaa ja näin löytää motivaatioon tiettyjä lainalaisuuksia. (Liukkonen, Jaakkola & Suvanto 2002, 13- 14.)

Motivaatiolla kuvataan nykyään lähinnä ärsykettä, joka saa ihmisen toimimaan ja tavoittelemaan jotakin tiettyä päämäärää. Motivaatiolla voidaan kuitenkin katsoa olevan kolme erilaista tehtävää ihmisen käyttäytymisen suhteen. Ensinnäkin motivaatio toimii käyttäytymisen energian lähteenä, joka saa ihmisen toimimaan tietyllä tavalla. Toiseksi se ohjaa ihmisen käyttäytymisen suuntaa hänen pyrkiessään saavuttamaan jonkin tietyn tavoitteen. Kolmanneksi motivaatio säätelee käyttäytymistä. Arvioimme ihmisen pätevyyttä ja toimintaympäristön ja tilanteen merkitystä suhteessa tavoitteeseen. Koska motivaatio on subjektiivisen luonteensa vuoksi abstrakti ja vaikeasti käsitettävä tutkimuskohde, on se johtanut monien erilaisten motivaatioteorioiden syntyyn. (Liukkonen & ym. 2002, 14 – 17.)

Karkeasti näkökulmat motivaatiosta voidaan jakaa kahteen eri lähestymistapaan: mekanistisiin ja organistisiin. Mekanistinen lähestymistapa pitää sisällään ajatuksen, ihmisestä passiivisessa suhteessa omiin asioihinsa vaikuttamiseen. Siinä fysiologisten viettien ja ympäristön ajatellaan toimivan motivoivana voimana. Tätä kutsutaan viettiteoriaksi. Tunnetuimpia viettiteorian kannattajia olivat Freud, Pavlov sekä Maslow. Maslow'n mukaan ihmisen tarpeet ovat hierarkkisesti järjestäytyneitä ja mitä ylemmälle tasolle hierarkiassa pääsee, sen vähemmän enää on vieteillä vaikutusta ihmisen motivaatioon. Kognitiivisen psykologian myötä alettiin huomioida ajatusta siitä kuinka onnistumiset ja epäonnistumiset vaikuttavat ihmisen motivaatioon. (Liukkonen & ym. 2002, 17–23.)

Toinen lähestymistapa on organistinen, jossa ihminen on aktiivinen toimija omassa sosiaalisessa ympäristössään. Ihmisellä nähdään olevan psykologisia perustarpeita, joita hän pyrkii tyydyttämään vuorovaikutuksessa sosiaalisen ympäristönsä kanssa. Tästä esimerkkinä on Atkinsonin suoritusmotivaatioteoria, joka selittää suoritusolanteiden toimintaa ja jossa mahdollisuus on joko onnistua tai epäonnistua. Tämän teorian mukaan ihmisellä on suuri luontainen halu onnistua ja välttää epäonnistumista. Onnistumisodotukset ja onnistumisarvot ovat tässä teoriassa merkittävässä asemassa motivaation syntymiseen. Suurin ero näillä kahdella eri suuntauksella on siinä missä nähdään motivaation lähteen olevan. (Liukkonen & ym. 2002, 23–25.)

Ihmisten toiminta lähtee motiiveista ja tunteista. Ne ovat yhteen kietoutuneita keskenään sekä samalla myös monien sosiaalisten ja biologisten tekijöiden kanssa. Motivaatio, järki ja tunteet ohjaavat ihmisen toimintaa. Modernin motivaatiopsykologian mukaan motivaatio on aina ihmisen ja tietyn asian välinen suhde. Motivaatio on myös aina suhteessa ympäröivään kulttuuriin. (Lonka, Hakkarainen, Salmela-Aro, Ferchen & Lautso 2009, 13–15.)

Motivaatiotutkimuksista suurin osa löytyy psykologian alalta. Motiiveilla viitataan psykologiassa ulkoisiin ja sisäisiin tekijöihin, jotka saavat ihmisen toimimaan. Motivaatioon katsotaan kuuluvan myös olennaisesti yksilön suhde ympäristöönsä sekä yksilön tunteet ja arvot. Myös tulevaisuusnäkökulmalla on, vaikutusta yksilön motiiveihin. (Nylund & Yeung 2005, 84–87.)

Sosiaalis-kognitiivisten teorioiden mukaan motivaatio nähdään monimutkaisena prosessina, joka perustuu omaan subjektiiviseen arviointiin tilanteen tavoitteista ja sen merkityksestä itselle. Motivaatio on tämän teorian mukaan persoonallisuustekijöiden, sosiaalisen ympäristön ja kognitioiden vuorovaikutusta. Tämä syntyy, kun ihminen osallistuu tehtävään, jossa häntä arvioidaan. Tai kun hän pyrkiessään jonkin normin tai standardin saavuttamiseen eli motivaatio olisi näin ollen sisäistä. Tämän tyyppisissä teorioissa on minäkeskeinen rakenne ja motivaatioprosessi koetaan alkavan sosiaalisesta tilanteesta. (Liukkonen, Jaakkola & Suvanto 2002, 28–30.)

Motivaatio on määritelty toimintaa aikaansaavaksi, ohjaavaksi ja yllä-pitäväksi sisäiseksi tilaksi. Tarve saada mielihyvää tai tarve toteuttaa itseään voisivat olla muun muassa sellaisia sisäisiä tiloja. Motivaatio ei kuitenkaan ole peräisin vain ihmisen sisäisestä maailmasta, vaan syntyy vuorovaikutuksessa ihmisen ja hänen ympäristönsä kanssa. On siis mahdotonta ymmärtää ihmisen ajattelua ja toimintaa ilman tietoa hänen kiinnostuksen kohteistaan, tavoitteistaan ja toiveistaan. (Lonka & ym. 2009, 16.)

Sisäinen motivaatio merkitsee osallistumista johonkin tiettyyn toimintaan puhtaasta ilosta ja nautinnosta. Sisäinen motivaatio on sidoksissa myönteisiin tunteisiin, ajatuksiin ja käyttäytymismalleihin. Ulkoinen motivaatio tarkoittaa sitä, että motiiveina ovat ulkoiset palkkiot ja rangaistusten pelko. Sisäinen motivaatio jaetaan kolmeen eri hierarkkiseen tasoon: Tilannekohtaiseen, tiettyyn suoritustilanteeseen kohdistuvaan, kontekstuaaliseen tasoon, tiettyyn

toimintaympäristöön kohdistuvaan ja globaaliin eli persoonallisuuteen sidottuun, yksilön tapaa reagoida yleensä ja tyypillisesti johonkin tapahtumaan. (Liukkonen, Jaakkola & Suvanto 2002, 30 – 32.)

3.2 Vapaaehtoistyön motivaatio

Vapaaehtoistyössä kohtaavat perinteiset yhteistyötoimintatavat ja yhteistyötoiminnan kaipuu, antamisen ja auttamisen arvot sekä osallisuus yhteisöön. Se myös tarjoaa yksilöille ja yhteisöille merkityksen ja merkityksellisyyden sekä elämyksiä antaa ja saada. (Nylund & Yeung 2005, 13.)

Vapaaehtoistyö on parhaimmillaan antoisaa, iloista ja palkitsevaa. Vapaaehtoisena toimiva ihminen voi olla mukana omana itsenään juuri sen verran kuin hänellä on aikaa, halua ja voimavaroja. Hän voi nähdä työnsä tulokset ja nauttia yhdessä tekemisestä. Vapaaehtoisena ihminen saa uusia ystäviä, koulutusta ja kokemuksia (MII:n sivut.).

Henkilökohtainen motivaatio on vapaaehtoistyön toteutumisen ja jatkuvuuden ydin. Vapaaehtoistoiminnassa motivaatio muodostaa kivijalan toiminnan onnistumiselle. Vapaaehtoismotivaatio koetaan monitahoiseksi mysteeriksi sekä käytännön toiminnassa että teoriassa. (Nylund & Yeung 2005, 83–84.)

Tärkein tekijä joka motivoi vapaaehtoistoimintaan, on halu auttaa muita, sen kokee todeksi 41 % suomalaisista kohdallaan. Tämän tutkimuksen on Yeung tehnyt väitöskirjassaan joka käsittelee vapaaehtoistyön motivaatiota. Muita motivoivia asioita oli: mukaan lähteminen tuttavien pyynnöstä, toive tavata uusia, samanhenkisiä ihmisiä, halu saada uusia elämäkokemuksia, oppia

uutta sekä yleinen kiinnostus vapaaehtoisuuteen mainittiin myös motivaationa mutta harvemmallalla kuin yhdellä kymmenestä suomalaisesta. (Yeung 2004, 1-2.)

Vapaaehtoistoiminnan motiivitutkimusten mukaan on kuusi motiivitekijää, joihin vapaaehtoistoiminnan motiivit voi tiivistää. Nämä tekijät ovat arvot, ymmärrys, kunnioitus, sosiaalinen, ura ja suojele. Eräiden pohjoismaisten tutkimusten perusteella sosiaalipalveluissa on yksi laajin vapaaehtoistyön sarka. Sosiaalialan vapaaehtoistyössä sitoutuminen ja pitkäaikainen osallistuminen ovat erityisen tärkeitä. Sosiaalipalvelujen motivaatiotutkimuksissa toistuvia teemoja ovat vapaaehtoisten motivaatioon sisältyvät lähimmäisenrakkkaus, sosiaalisten kontaktien kaipuu, kiinnostus sosiaalipalveluihin sekä henkilökohtaiset emotionaaliset tarpeet. (Nylund & Yeung 2005, 88.)

Tutkimuksessa jossa tutkittiin Pelastusarmeijan vapaaehtoistyötä, motiiveja kertyi 41 kappaletta, jotka luokiteltiin menneisyydestä nouseviin taustatekijöihin, Pelastusarmeijaan suunnanneisiin tekijöihin sekä vapaaehtoistyöhön lähtemistä tukeneisiin tekijöihin. Motiivien haastattelukohtaisista kokonaisuuksista luotiin kategorioita yli yksittäisten motiivien. Lähtökohtana oli kunkin haastateltavan päämotiivi sekä motiivien edellä esitelty kolmijako. Aineistosta muodostui näin neljä motiivien kokonaisuutta eli vapaaehtoistyöhön lähtemisen orientaatiota: auttamishaluiset, tekemistä kaipaavat, kokeilunhaluiset sekä ryhmää kaipaavat. Väitöskirjassaan Yeung on luonut mallin, jota kutsutaan timanttimalliksi. Siinä selvennetään miten vapaaehtoisuus voi suuntautua itsestä ulospäin (toimintaan, kontakteihin, uusiin asioihin, antamiseen) kuten myös kohti itseä ja sisäisempiä teemoja (pohdintaa, etäisyyttä, tuttujen teemojen jatkuvuutta, saamista). (Yeung 2004, 1-2.)

4 AINEISTON KERUU – JA ANALYYSIMENETELMÄT

4.1 Aineiston keruu

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimuskohteena SATUKE - hankkeen aikana koulutettuja tukihenkilöitä. Kohderyhmää pyydettiin kirjoittamaan vapaamuotoisesti tarina siitä, miksi he olivat pysyneet tukihenkilöinä ja mitä he kokivat saaneensa vapaaehtoisena tukihenkilönä toimimiselta. Kohderyhmää tavoitettiin SATUKE – projektiryhmän työntekijöiden välityksellä. Kertomuspyynnön sekä ohjeet ja tukikysymykset tarinan kertomiseen (liite 1.) SATUKE- hankkeen projektityöntekijät toimittivat kohderyhmälle sähköpostin välityksellä. Kun tarinoita ei vielä reilun kuukauden kuluessa tullut yhtään sähköpostiin, päädyttiin siihen tulokseen että ne pitää käydä henkilökohtaisesti pyytämässä kohderyhmältä sopivan tilaisuuden siihen tullessa.

Kahden kuukauden odotuksen jälkeen tarinat pyydettiin opinnäytetyön tekijän toimesta henkilökohtaisesti uudelleen, tukihenkilöiden kokoontumisessa. Tarina pyydettiin vain SATUKE -hakkeessa koulutetuilta tukihenkilöiltä, jotka olivat toimineet tukihenkilöinä jollekin nuorelle. Tarinoita kertyi yksitoista kappaletta, ja niitä kirjoitettiin kahtena eri kokoontumiskertana. tarinat analysoitiin sisällönanalyysimenetelmällä.

4.2 Tutkimuksen analyysimenetelmä

Analyysimenetelmänä tutkimuksessa käytettiin sisällön analyysia. Sisällönanalyysilla tarkoitetaan kerätyn aineiston tietojen tiivistämistä niin, että tutkimuksessa esille tulevia ilmiöitä voidaan kuvata lyhyesti ja yleistävästi.

Analysoitava informaatio voi olla laadullista kuten kertomuksia, joita tutkimuksessa on käytetty hyväksi. (Janhonen & Nikkonen 2003, 23.)

Oleellista sisällönanalyysissä on, että tutkimuksesta erotetaan samanlaisuudet ja erilaisuudet. Aineistoa kuvaavien luokkien tulee olla toisensa poissulkevia ja yksiselitteisiä. Haasteena empiirisyydelle on käsitteiden perusteleminen niin käsitteellisesti kuin empiirisesti. Tekstissä esiintyvät sanat, fraasit tai muut yksiköt luokitellaan samaan luokkaan merkityksen perusteella. Käsitteiden samanlaisuus on riippuvainen tutkimuksen tarkoituksesta siten että synonyymejä tai samaa tarkoittavia sisältöjä voidaan yhdistää. (Janhonen & Nikkonen 2003, 23.)

Sisällönanalyysissä on kysymyksessä pelkän tekniikan lisäksi aineistossa ilmenevät merkitykset, tarkoitukset, aikomukset sekä seuraukset ja yhteydet. Prosessin vaiheet sisällönanalyysissä voidaan karkeasti erottaa, yksikön valintaan, aineistoon tutustumiseen, pelkistämiseen, aineiston luokitteluun ja tulkintaan. Nämä eri vaiheet voivat esiintyä kaikki samanaikaisesti ja monesti analyysi on monivaiheisempi kuin edellä esitetty. (Janhonen, Nikkonen 2003, 23 - 24.)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on pyrkimys luoda aineistosta teoreettinen kokonaisuus. Analyysiyksiköt valitaan aineistosta tehtävänasettelun ja tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Analyysi yksiköt eivät ole etukäteen sovittuja. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 95.)

Tässä työssä on käytetty teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, jossa on teoreettisia kytkentöjä, mutta se ei suoraan pohjaudu johonkin tiettyyn teoriaan. Kyseinen teoria toimii apuna analyysin etenemisessä. Analyysiyksiköt valitaan aineistosta, mutta aikaisempi tieto ohjaa analyysia. Analyysista on näin ollen tunnistettavissa aikaisemman tiedon vaikutus. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 96–97.)

4.3 Tutkimusaineisto ja tutkimuksen tavoite

Ainoa tapa, jolla sain tukihenkilöt tarinoita kirjoittamaan, oli pyytää niitä kohderyhmältä henkilökohtaisesti yhteisissä koulutustilaisuuksissa niin, että kirjoittaminen tapahtui heti paikan päällä ja sain kirjoitelmat heti itselleni. Tarinat on kirjoitettu nimettöminä. Tarinat analysoin käyttämällä sisällönanalyysiä

Tutkimuksen tavoite on olla kokemuksellinen. Sen avulla pyritään tutkimaan niitä ajatuksia, joita ei ehkä niin helposti tuoda julki. Tavoitteena tällä tutkimuksella on selvittää, mikä sitouttaa tukihenkilön jatkamaan tukihenkilönä. Tutkimuskysymys on: Mikä saa olemaan vapaaehtoinen tukihenkilö ja alakysymyksenä: Mitä tukihenkilö saa tukihenkilötoiminnasta itselleen, Mikä siinä palkitsee niin paljon, että sitä jatkaa ja Millä tavoin itse koet tukihenkilönä auttavasi tuettavaa nuorta?

5 TUTKIMUKSEN TULOKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

5.1 Mikä motivoi vapaaehtoisen pysymään nuoren tukihenkilönä

tutkimuksen aloitettiin etsimällä tarinoista tietyn tyyppisiä lauseita, jotka kuvastavat kohderyhmän tunteita, ja kokemuksia, joita he itse kokevat ja tuntevat. Kokemus ja tunteet rinnastettiin tässä samaksi asiaksi eli toistensa synonyymeiksi. Tunne tai kokeminen sanana esiintyi kymmenessä tarinassa yhdestätoista.

Useissa tarinoissa esiintyi myös lause, jossa tarinan kertoja itse kokee saavansa jotain suhteelta. Myös auttamisen kokemus esiintyi monessa tarinassa tärkeänä motivaatioon vaikuttavana asiana.

”Tukihenkilötoiminnasta saan itselleni auttamisen ja välittämisen tunteen.”

”Se, että jollekin on apua omasta läsnäolostani, on erittäin palkitsevaa ja saa jatkamaan.”

”Koen olevani hyödyksi ja kykyjeni mukaan auttamaan.”

”Saan tukihenkilötoiminnasta auttamisen iloa, tunnen itseni tarpeelliseksi kun saan osaltani auttaa ja olla vaikuttamassa toivottavasti positiivisesti tuettavani elämään.”

”Koen saavani itselleni hyvän mielen siitä, että saan olla tukena ja mahdollisesti apuna sitä tarvitsevalle nuorelle.”

Tutkimuksessa vahvasti esille tuli, onnistumisen tunne ja se, että tukihenkilö kokee saavansa suhteelta myös itselleen jotakin motivaation ylläpitäjinä. Opinnäytetyössä esille tulleet asiat ovat samansuuntaisia kuin teoriassakin. Vapaaehtoistoiminnan motiivitutkimusten mukaan on kuusi tekijää, joihin

vapaaehtoistoiminnan motiivit voi tiivistää. Nämä tekijät ovat arvot, ymmärrys, kunnioitus, sosiaalisuus, ura ja suojele. Tukihenkilöiltä löytyy tutkimuksen mukaan auttamisen tunne sekä sosiaaliset kontaktit motiivien taustalta. (Nylund & Yeung 2005, 88.)

5.1.1 Mitä tukihenkilö saa tukihenkilötoiminnasta itselleen?

Itselleen tukihenkilötoiminnasta tutkittavat kokivat saavansa auttamisen tunteen, sosiaalisia kontakteja, hyötyä ammattiinsa, välittämisen tunteen ja elämän sisältöä. Tähän kysymykseen lähdettiin etsimään vastausta lauseista joissa esiintyi ajatus jonkin saamisesta, tuomisesta tai hyötymisestä jossakin muodossa. Kartoitukseen otettiin mukaan myös tukihenkilön tukisuhteesta saama kokemus

”Tukihenkilötoiminnasta saan itselleni auttamisen ja välittämisen tunteen.”

”Tukihenkilötoiminnasta koen saavani sosiaalisia taitoja, ymmärrystä erilaisuuden suhteen (siis erilaisten perheiden) ja sosiaalisia verkostoja.”

”Ja toisaalta saada itsekin sisältöä”

”Tukihenkilönä toimiminen, ja ylipäänsä tukihenkilötoiminnassa mukana olo, avartaa omaa maailmankatsomusta ja tuo uusia ajatuksia ja näkökulmia myös omaan ajatteluun ja elämään niin yksityis- kuin työelämääkin ajatellen.”

”Tapaamiset tuettavan kanssa ovat palkitsevia. Lähdin toimintaan mukaan ammatillisen kasvun ja uusien kokemusten vuoksi.”

”Tukihenkilötoiminnasta saan tällä hetkellä sosiaalisia kontakteja.”

”Tukihenkilötoiminnasta on hyötyä varmasti tulevaisuudessa, kun alan työskennellä tulevassa ammatissani sosionomina.”

”Saan tukihenkilötoiminnasta auttamisen iloa, tunnen itseni tarpeelliseksi kun saan osaltani auttaa ja olla vaikuttamassa toivottavasti positiivisesti tuettavani elämään.”

”Olen mielestäni ansainnut tuettavani luottamuksen ja kunnioituksen ja se saa minut onnelliseksi.”

”Nautin myös itse yhteisistä hetkistämme ja iloitsen siitä kun hän odottaa tapaamistamme aina.”

”Koen saavani itselleni hyvän mielen siitä, että saan olla tukena ja mahdollisesti apuna sitä tarvitsevalle nuorelle.”

”Ja se kun saa kiitosta siitä, että seurassani on mukava olla, joten olen onnistunut.”

”Koen olevani hyödyksi ja kykyjeni mukaan auttamaan.”

”Koen auttavani häntä antamalla aikaa vain ja ainoastaan hänelle sekä olemalla aidosti läsnä.”

5.1.2 Mikä siinä palkitsee niin paljon, että sitä jatkaa?

Kysymykseen mikä palkitsee tukisuhteessa niin paljon että sitä jatkaa. Kysymykseen haettiin lauseita joissa oli sanoja jotka kuvaavat halua jatkaa tukisuhdetta tai lopettaa se. Sanat ovat valittu yleiseen motivaatio teoriaan peilaten. Vastauksista haettiin sanoja kuten palkita, jatkaa, tarvita, onnistua tai kokea turhaksi.

”Joku tarvitsee juuri minua ja tekemiselläni on merkitystä. Tukisuhteen loppua kohden en enää kokenut, että tuettava tarvitsee minua vaan hän kykenee jo jatkamaan ilman tukisuhdettamme.”

”Palkitsevaa tukihenkilösuhteessa on lapsen luottamuksen saaminen.”

”Luultavasti lopetan tukisuhteen silloin kun lapsi kokee, että olen turha.”

”Tukihenkilösuhteessa tapahtuvat pienet muutokset parempaan suuntaan auttavat jatkamaan.”

”Tukihenkilötoiminnassa ryhmän kanssa käydyt keskustelut ja erilaiset koulutukset motivoivat jatkamaan ja lisäävät kiinnostustani tähän toimintaan.”

”Tapaamiset tuettavan kanssa ovat palkitsevia.”

”Se, että jollekin on apua omasta läsnäolostani, on erittäin palkitsevaa ja saa jatkamaan.”

”Kun huomaan vuorovaikutuksen välillämme kehittyvän, tunnen onnistuvani. Päätyneessä tukisuhteessani en saanut onnistumisen kokemuksia, ehkä itsekkin hieman silloin väsyin.”

”Lapsen ilo ja tyytyväisyys saa jatkamaan tukisuhdetta.”

”Se palkitsee, koen auttavani nuorta tuettavaani olemalla aikuinen roolimalli, kuunteleva, välittävä ystävä.”

”Palkintona siitä on lapselle tullut hyvä mieli ja tunne kun joku on juuri häntä varten ja järjestää juuri hänelle toimintaa ja kuuntelee mahdollisia murheita. Ja se kun saa kiitosta siitä, että seurassani on mukava olla, joten olen onnistunut.”

Sosiaalis-kognitiivisten teorioiden mukaan motivaatio nähdään monimutkaisena prosessina, joka perustuu omaan subjektiiviseen arviointiin tilanteen tavoitteista ja sen merkityksestä itselle. Motivaatio on tämän teorian mukaan persoonallisuustekijöiden, sosiaalisen ympäristön ja kognitioiden vuorovaikutusta, joka syntyy, kun ihminen osallistuu tehtävään, jossa häntä arvioidaan. Tai hän pyrkii johonkin normin tai standardin saavuttamiseen eli motivaatio olisi sisäistä. Tämän tyypisissä teorioissa on minäkeskeinen rakenne ja motivaatioprosessi koetaan alkavan sosiaalisesta tilanteesta. (Liukkonen, Jaakkola, Suvanto 2002, 28–30.)

5.1.3 Millä tavoin itse koet tukihenkilönä auttavasi tuettavaa nuorta?

Alakysymykseen millä tavoin tuettava kokee auttavansa tukemaansa nuorta, lähdin hakemaan vastauksia aineistosta etsimällä lauseita joista löytyivät sanat tukeminen, auttaminen, kokeminen ja tarvitseminen.

"Joku tarvitsee juuri minua ja tekemiselläni on merkitystä."

"Koen, että läsnäoloni tukee nuorta. Hänellä on edes yksi ystävä, joka ei tule jättämään häntä yksin."

"Haluan tuoda uutta sisältöä tuettavan elämään, tutustuttaa uusiin harrastuksiin jne."

"Koen, että tuettavaa nuorta edesauttaa hänen kuuntelemisensa, aikuisen läsnäolo ja tieto siitä, että häntä varten on olemassa oma aikuinen, joka on kiinnostunut hänen asioistaan, elämästään ja hyvinvoinnistaan."

"Olen kaveri/aikuinen, jolle voi asioista jutella ja jonka kanssa nuorella on säännöllisesti yhteistä tekemistä."

"Tuen lasta tukisuhteen tavoitteena olevissa + muissa asioissa."

"Tukihenkilötoiminnassa olen mukana, koska koen, että sitten kun minulla on tuettava, niin hänen saamansa apu on suurempi kuin se, mitä itse annan."

"Tukihenkilönä saan antaa muille hyvää mieltä."

"Saan olla apuna ihmisille, jotka minun apuani tarvitsevat."

"Se, että jollekin on apua omasta läsnäolostani, on erittäin palkitsevaa ja saa jatkamaan."

"Koen auttavani häntä antamalla aikaa vain ja ainoastaan hänelle sekä olemalla aidosti läsnä."

"Koen auttavani nuorta tuettavaani olemalla aikuinen roolimalli, kuunteleva, välittävä ystävä."

"Annan tuettavalle aikaa ja kuuntelen hänen toiveitaan mitä tapaamisilla tehdään ja keskustelen hänen kanssaan, näin tunnen auttavani nuorta."

5.2 Johtopäätöksiä

Kysymykseen, mikä motivoi pysymään nuoren tukihenkilönä, vastaukseksi sain tarinoiden perusteella, onnistumisen tunteen ja sen, että tukihenkilö kokee saavansa suhteelta myös itselleen jotakin. He kokivat antavansa jotakin ja auttavansa nuorta. He kokivat myös saavansa sen vuoksi itselleen kokemuksen tarpeellisuudesta, hyvän mielen ja onnistumisen tunteita sekä sosiaalisia kontakteja. Myös motivaatioteorioissa ja tutkimuksissa on tullut esille tiettyjä teemoja, joiden mukaan vapaaehtoisten motivaatioon sisältyvät lähimmäisenrakkaus, sosiaalisten kontaktien kaipuu, kiinnostus sosiaalipalveluihin sekä henkilökohtaiset emotionaaliset tarpeet. Näistä tutkimuksessa eritoten esiin tulivat lähimmäisenrakkaus, sosiaalisten kontaktien kaipuu sekä henkilökohtaiset emotionaaliset tarpeet (Nylund & Yeung 2005, 88.)

Tätä tutkimuksen tulosta vastaa osaltaan myös toisen samantyyppisen tukihenkilöitä koskevan tutkimuksen tulokset. Kyseisessä tutkimuksessa haastateltavat korostivat sitä, kuinka tukihenkilönä toimiminen tuottaa hyvää oloa ja mieltä itselle. Toimintaan mukaan lähtemisessä motivoinut auttamisen halu oli toteutunut positiivisina tuntemuksina itselle. Emotionaalisen palkitsevuuden lisäksi valtaosa haastateltavista kertoi myös avoimesti tukihenkilötoiminnan tuomista muista merkityksistä, jopa suoranaista hyödyistä, eivätkä he kokeneet niitä itsekkyytenä. Haastateltavien emotionaalisen palkitsevuuden ja etujen kokemukset olivat kuitenkin olennaisesti riippuvaisia kokemuksesta, että myös tuettava lapsi tai nuori nauttii ja hyötyy tukisuhteesta. Kuten jo vapaaehtoistyön alkuvaiheessa tuli esille, sitoutuminen koettiin mahdolliseksi silloin, kun sekä vapaaehtoistyöntekijä että tuettava saavat tukisuhteesta jotakin itselleen. Tämä koettu molemminpuolisuuden merkitys korostui vapaaehtoistyön jatkuessa. (Utti 2008, 75–77)

6 LÄHIMMÄISENRAKKAUS

Raamatussa Matteuksen evankeliumista löytyy yksi tärkeimmistä elämänohjeista kultaisen säännön muodossa. Siinä Jeesus neuvoo miten olla hyvä lähimmäinen: ”Kaikki minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.” (Matt 7:12) Lähimmäisyydessä ja lähimmäisenrakkaudessa ei ole kyse vain teoista vaan myös vilpittömyyden ja avoimuuden asenteesta tekemiseen. Toisen ihmisen käyttöön asettuessaan lähimmäinen antaa aikaansa ja huomiotaan, jonka olisi voinut käyttää johonkin muuhunkin. (Hiilamo 2007, 96, 108-109.)

Lähimmäisenrakkaus on yhteiskunnassamme hyvin merkittävä arvo. Samalla ne ovat osoitus ihmisen sosiaalisuudesta ja kiinnostuksesta muistakin ihmisistä kuin vain itsestään. Erilaiset tutkimukset osoittavat, että lähimmäisenrakkaus on yksi arvo, joka myös osoittaa ihmisten ja ihmisluonnon olevan hyvä. Mikäli ihminen ei auttaessaan toista kokisi siitä mielihyvää, olisi kaikki hänelle yhdentekevää. (Malkavaara & Yeung 2007, 52.)

Ihmiset ovat erilaisia, toiset ovat auttamishaluisempia ja valmiimpia siihen kuin toiset. Tutkimukset ovat havainneet neljä nimettyä asiaa, joille tuntuu olevan vaikutusta auttamishalukkuuteen ja -valmiuteen. Auttamishalu on sekä sisäisten että ulkoisten tekijöiden yhteissumma. Ensimmäisenä tekijänä ovat ympäristön vaikutus ja sen tekijät. Esimerkiksi yhteisön koko muun muassa maaseudulla, merkitsee pieniä yhteisöjä jossa auttamisen normit ovat vahvat. Myös vuorovaikutuksella ja autettavan ja auttajan samanvertaisuudella on vahva merkitys. Auttajan mielentilalla ja siinä nimenomaan onnellisuuden kokemuksella on vaikutusta auttamishalukkuuteen. Yksilön terveellä itsetunnolla sekä sosiaalisilla vuorovaikutustaidoilla on auttamista edistävä vaikutus eli kaiken kaikkiaan kyseessä on ihminen, joka näkee itsensä empaattisena sekä

sympaattisena peilaten maailmankuvaansa kokonaisuutena suhteessa muuhun maailmaan (Malkavaara & Yeung 2007, 55.)

Voidaan myös ajatella, että pyyteetön lähimmäisenrakkaus ei ole yleisinhimillinen hyve. Kaikki ihmiset uskontoon tai aatteeseen katsomatta ymmärtävät järkensä avulla lähimmäisenrakkauden vaatimuksen. Eräänlainen vähimmäismäärä lähimmäisenrakkautta löytyy jokaiselta ja kaikki ovat tietyissä asioissa samaa mieltä. Tällaisia asioita ovat muun muassa pidettävät lupaukset sekä toisen ihmisen huomioiminen. (Vilmi 2006.)

Näin oman moraalitajunsa varassa, ihmiset pystyvät hahmottamaan ihmisoikeudet ja -velvollisuudet. Mutta vaikka ihminen ymmärtäisi, ettei toisen henkeä, omaisuutta, perhettä tai kunniaa saa vahingoittaa, hänen ymmärryksensä ei sisällä voimaa hyvän toteuttamiseen. Myös itse moraalitaju voi vääristyä ihmisen oman itsekkyyden ja väärien esikuvien takia, Jolkkonen toteaa. (Vilmi 2006.)

Lähimmäisenrakkaus nousee Jumalan rakkauden ihmettelemisestä. Siihen kiteytyy myös luterilaisuuden ydin. Uusi paavi Benedictus XVI kirjoitti ensimmäisen kiertokirjeensä Jumalan rakkaudesta: Deus Caritas est, Jumala on rakkaus. Jumalan rakkaus on kokonaan toisenlaista kuin ihmisen rakkaus. Jumalan rakkaus kohdistuu sellaiseen ihmiseen jonka hän on valinnut. Kohdistuu sellaiseen joka ei itsessään ole mitään, joka ei itse pysty valitsemaan, heikkoon ja syntiseen. Usko ottaa vastaan Jumalan rakkauden ja siitä saa myös voiman rakastaa lähimmäistä sellaisena kuin he ovat. (Huovinen 1997,91 – 93. Vilmi 2006.)

Kristillisen käsityksen mukaan rakkautta Jumalaan ja rakkautta ihmisiin ei voi erottaa toisistaan, sillä olemme luotu Jumalan kuvaksi. Ajatus siitä että Jumala on Rakkaus, näkyy myös ihmisten elämässä toteutuvalla rakkaudella. Raamatussa tämä vahvistetaan Johanneksen kirjeessä jossa Jumalaan ja lähimmäiseen kohdistuva rakkaus nivoutuvat erottamattomasti yhteen. Jeesus myös asetti lähimmäisen rakkauden laajemmalle kuin kukaan toinen ihmiskunnan opettaja. Hän vaati rakastamaan myös vihollista ja siunaamaan vainoojia.(1. Joh. 4:20; Lahtinen, Pohjolainen, Toikkanen & Kiebling 2006, 54, 72, 142. Jussila, Oinonen, Unkuri & Vatanen 2004, 133.)

7 POHDINTA

Tässä työssä olen päässyt tutkimaan motivaatiota sekä siihen liittyviä teorioita monelta kantilta. Olen työn edetessä huomannut työstäessäni näitä tietoja niistä olevan hyötyä elämässä monella taholla, niin työssä kuin kotona sekä opiskelussa. Aluksi tutkimusta tekemään lähtiessäni itselläni oli oletus että lähimmäisenrakkkaus on se ainoa syy miksi joku lähtee tekemään vapaaehtoistyötä. Nyt tutkimuksen tulosta pohtiessani totesin että myös itselleen saamisella vapaaehtoistyössä oli suuri merkitys. Jäin siis tämän tutkimuksen perusteella pohtimaan onko pyyteetöntä lähimmäisenrakkautta? Vai odottaako ihminen aina takaisin jotakin?

Vapaaehtoistyön motivaatioteorian oppimisen olen havainnut olevan tärkeää oppimateriaalia tulevaa seurakunnantyön suuntautumista silmällä pitäen. Seurakunnassa kun vapaaehtoistyö on melko suosittu työmuoto. Miten siis pitää vapaaehtoistyöntekijät seurakunnassa tulee olemaan tärkeä tieto mahdolliselle tulevalle seurakunnan työntekijälle.

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa on 1990 luvun laman jälkeen herännyt kiinnostus vapaaehtoistoiminnan suuntaan. Kirkolle tulee kokoajan uusia haasteita, kun taas työntekijät vähenevät, on pohdittu pystytäänkö tämä vaikea yhtälö korvaamaan kirkon aktiivisilla vapaaehtoisilla. Kirkon ei kuitenkaan pitänyt ollakaan organisaatio jossa palkatut viranhaltijat pyörittävät seurakuntaa. Vapaaehtoisten kautta kirkko palaa takaisin juurilleen kun seurakunta on osa kirkkoa ja tekee siitä elävän. (Kirkkohallituksen julkaisuja 2006, 9-10.)

Itse nuorten tukihenkilönä toimineena huomasin, kuinka tärkeää on kokea itsensä halutuksi ja avun olevan tarpeen. Oma kokemukseni tältä saralta oli

ikävä kyllä negatiivinen versio, kun kumpikin suhde kariutui alkuvaiheessa. Toinen suhde päättyi siihen, että ei ollut todellista tukihenkilön tarvetta ja toinen siihen, että nuori itse toivoi tukihenkilön olevan nuorempi kuin itse olin. Tämän tutkimuksen valossa kaksi tärkeintä asiaa siis jäivät täyttämättä, kokemus siitä, että saa auttaa ja tunne, että on tarpeellinen. Havaitsin, että mikäli kokemus on jollakin lailla negatiivinen suhteessa tuettavan kanssa, ei suhde enää onnistu vaan siitä häviää luottamus.

Kuten tutkimuksessa tuli esiin tuettavaa motivoi jatkamaan se että hänellä on onnistumisen kokemus sekä se kokemus että hän saa suhteelta jotain ja että hän antaa suhteessa jotain toiselle. Sosiaaliset kontaktit auttavat tutkimuksessa osaa tukijoista jatkamaan nuoren kanssa, mutta eniten motivaatiota tukee tämän tutkimus aineiston perusteella onnistumisen kokemus ja auttamisen kokemus. Omalla kohdallani ja tukisuhteessani, antavana osapuolena toimi vain minä itse. Se aiheutti sen että tukisuhde olikin enemmän voimia vievä kokemus, kuin voimauttava kokemus. Hyvä tukisuhde voi olla voimauttava kokemus, mikäli suhde onnistuu.

Aiempiä motivaatiotutkimuksia ennen 1990-lukua Suomessa julkaistiin vain muutama vapaaehtoistoimintaan liittyvä tutkimus, mutta sen jälkeen aihetta on käsitelty eri näkökulmista ammattikorkeakoulun opinnäytetyötasolta yliopiston väitöskirjoihin asti. Tutkimuksissa ja kirjoituksissa on pohdittu mm. kolmannen sektorin roolia palvelujen tuottajana, sen työllistämismahdollisuuksia, ideologiaa ja etiikkaa. (Linnemäki 2011, 15–16.)

Tutustuin myös Utin graduun jossa tutkittiin myös vapaaehtoistyöntekijän sitoutumista lastensuojelun tukihenkilö toiminnassa. Kyseisessä gradussa näkökulma ja tutkimuksen toteutustapa olivat kuitenkin erilaiset kuin omassa tutkimuksessani. (Utti 2008)

Motivaatioitakin on tutkittu useiden tieteenalojen näkökulmasta ainakin vuosisadan ajan. Lukuisat tutkimukset ovat tuottaneet erilaisia käsitteitä ja motivaation testaustapoja niin paljon, että osa tutkijoista on aiheen hajanaisuuden takia luopunut koko motivaatio-käsitteen käytöstä. Ford (1992) kuitenkin esitti kokonaiskuvan motiivitutkimuksista kokoamalla taulukkoon 32 erilaista motivaatioteoriaa. Taulukolla Ford osoitti, että pohjimmiltaan ne kaikki käsittelevät samoja ihmisen toiminnan virittymisen ja ohjaamiseen liittyviä kysymyksiä. Motivaatiotekijöitä erotellaan esimerkiksi lähestymis- ja välttämismotivaatioihin tai ulkoisiksi ja sisäisiksi motivaatioiksi. (Linnemäki 2011, 15–16.)

Lisätutkimus aiheita tästä tutkimuksesta voisi nousta siitä mikä motivoi lasta tai nuorta jatkamaan tukisuhteessa? Aihe olisi selkeä jatkumo tälle tutkimukselle. Toinen osapuoli tukisuhteessa vaikuttaa kuitenkin myös koko suhteen ylläpidon motivaatioon. Itseäni jäi kiinnostamaan, mikä motivoi seurakunnan vapaaehtoista jatkamaan tukisuhdetta? Ja onko vapaaehtoistyön motivaation ylläpito siellä helpompaa? Entä onko motivoiva asia sama kuin tässä tutkimuksessa?

LÄHTEET

Diakoniantutkimuksen seura verkkolehti. Lahtinen; Mikko, Pohjolainen; Terttu, Toikkanen; Tuulikki, Kiebling; Klaus. Anno Domini 2006 Diakoniatieteen vuosikirja. http://dts.fi/dokumentit/diakonia1_07%5B1%5D.pdf, Viitattu, 04.12.2010,

Finlex. Lastensuojelulaki.13.4.2007/417 36§.

Huovinen, Eero. 1997. Sydämen puhetta. Juva, WSOY.

Janhonen, Sirpa & Nikkonen, Merja. 2003. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Helsinki, WSOY.

Jussila, Jarmo; Oinonen, Mikko; Unkuri, Juhani & Vatanen, Osmo 2004.

Aamenesta öylättiin. Kirkon ja uskon käsikirja. Helsinki, Kirjapaja.

Kuokkanen, Ritva; Kivirinta, Mervi; Määttänen, Jukka & Ockenström, Leena. 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Tampere.

Linnemäki; Soile-Maria. 2011. ”Se on sellainen for fun –juttu” Settlementti Louhelan vapaaehtoisten maahanmuuttajien motiivitutkimus. Helsinki. HUMAK. www.humak.fi. Viitattu 14.05.2011.

Liukkonen, Jarmo; Jaakkola, Timo & Suvanto, Antti. 2002. Rahasta vai rakkaudesta työhön? Mikä meitä motivoi? Jyväskylä, Likes-työelämäpalvelut

Lonka, Kirsti; Hakkarainen, Kai; Salmela-Aro, Katariina; Ferchen, Maija & Lautso, Anita 2009. Psykologia! 4 kurssi. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Lämsä, Anna – Liisa 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Juva. PS – Kustannus.

Mannerheimin lastensuojeluliiton satakunnan piirin sivut. Viitattu 20.06.2011.

<http://satakunnanpiiri.mll.fi/vapaaehtoisty/>.

Malkavaara, Mikko & Yeung, Anne Birgitta 2007. Altruismi – moraalinen ideaali vai käytännön arkea. Teoksessa: Diakonian tutkimuksen seura ry. Diakonian tutkimus, 50-56. Viitattu 04.02.2010

Metsämuuronen, Jari. 1997. Omaehtoinen oppiminen ja motiivirakenteet Helsinki, Opetushallitus

Nurmi; Katariina, Nurmi; Jan-Erik. 2002. Mikä meitä liikuttaa; modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä, Ps- Kustannus.

Niermeyer, Rainer; Seyffer, Manuel & Hellsten, Sari. 2004. Motivaatio. Helsinki: Maskun kirjapaino.

Poijula, Soili. 2007. Lapsi ja kriisi. Selviytymisen tukeminen. Helsinki. Kirjapaja

Raamattu. Suomen evankelis –luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki. Kirjapaja

Sielunhoidon aikakauskirja 20. Hiilamo; Heikki & Kirsi, 2007. Miten rakastaa lähimmäistä? Helsinki: Hakapaino Oy.

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2006. Enemmän kuin työmuoto. Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Kirkkohallitus

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Utti, Emmi-Juulia. 2008. Vapaaehtoistyöntekijän sitoutuminen lastensuojelun tukihenkilötoiminnassa. Helsingin yliopisto, gradu. Viitattu 24.2.2011. http://www.kansalaisareena.fi/Gradu_Emmi%20Utti.pdf
- Vilmi, Ulla-Maija 2006. Yli-inhimillinen tehtävä. Vantaan Lauri 10.8 (26). Viitattu 6.12.2010. http://www.vantaanlauri.fi/arkisto/2006/2006-08-10/ajankohtaista/Yli-inhimillinen_tehtava/?searchterm=None
- Westman, Katariina. 2010. Motivaatio vapaaehtoistyöhön: Tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelus yhteisössä. Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Länsi, Pori. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Yeung, Anne Birgitta 2004. Miksi vapaaehtoistoimintaan? Sivistysliitto
Kansalaisfoorumi SKAF ry, Järjestötoiminnan tietopalvelu,
Vapaaehtois-toiminta. Viitattu 8.10.2010.
<http://www.kansalaisfoorumi.fi/vapaaehtoistoiminta/miksi-vapaaehtoistoimintaan.html>.

LIITE 1.

Hei, hyvä tukihenkilö!

Olen sairaanhoitaja diakonissa opiskelija Porin Diakista ja teen opinnäytetyönäni tutkimusta jonka tarkoituksena on selvittää mikä sitouttaa tukihenkilön jatkamaan tukihenkilönä nuorella. Tutkimukseni on tarkoitus olla aineistolähtöinen ja siksi pyytäisinkin teiltä vapaamuotoisen tarinan muodossa kertomusta siitä mikä saa teidät olemaan vapaaehtoinen tukihenkilö? Tarinan kertomisen helpottamiseksi laitan muutaman apukysymyksen jonka avulla tarinan kertominen helpottuu.

Mitä tukihenkilönä koet saavasi tukihenkilötoiminnasta itsellesi?

Mikä siinä palkitsee niin että sitä haluaa jatkaa?

Millä tavoin itse koet tukihenkilönä auttavasi, tuettavaa nuorta?

KIITOS tarinastasi jo etukäteen, toivoisin saavani tarinan marraskuun 2010 alkuun mennessä itselleni.

Ystävällisin terveisin Susanna Laaksonen